

Rozsah hlas. práva je stanoven v zákonu o rozhodování lidu takto: (§ 7.) Stimmberechtigt ist, wer das Wahlrecht zum Reichstag hat. Die Vorschriften des Reichswahlgesetzes über das Ruhen des Wahlrechtes und die Behinderung in seiner Ausübung gelten auch für das Stimmrecht. Jest tedy rozhodování lidu rozhodování voličstva v plném slova smyslu. (Dokoně. přístě.)

Z P R Ā V Y.

Demokracie je diskuse. V poslední době se zdá, že páni politické u nás úplně zapomněli na toto heslo: Nedávno bylo podáno Národnímu shromáždění osm velmi důležitých hospodářských osnov, které velmi silně zasahují do hospodářského života. Neuplynulo ani 24 hodin od podání těchto osnov a už s mnoha stran bylo slyšeti nářky, že o znění těchto důležitých osnov nikdo nevěděl. Spořitelny vytýkaly, že dva z chystaných zákonů ukládají jim těžká břemena, avšak že vláda neuznala za vhodné jejich zástupce o nich předem vyslechnouti, ozvala se také ústředna obchodních komor a — neozval se sice —, ale měl se ozvat poradní sbor pro otázky hospodářské, tento slavný sbor, jenž má vládě radit v hospodářských otázkách, jehož rada však prozatím vypadá tak, že vláda se ho sice otáže na jeho mínění o osnově zákona o konsulárních poplatcích, avšak naprosto nepotřebuje slyšet jeho mínění, když navrhuje zřízení zvláštního fondu pro zmírnění ztrát, vzniklých z poválečných poměrů.

Některé z osnov ovšem v tomto poradním sboru a také u obchodních komor byly a — máme-li býti upřímní — musíme uznat, že těmto osnovám to nebylo nikterak na škodu, nýbrž naopak jim to velmi prospělo. Nebyly to však všechny.

Ačkoli tyto nářky, že vláda neuznala za vhodné podat předem některé velmi důležité osnovy k vyjádření hospodářským korporacím, byly velmi oprávněné, přece jen se zdá, že vláda se nehodlá v dohledné době polepsit. V novinách se objevily

připínati nutnost referenda na určitou skutečnost. Takovou skutečností, právně rovnocennou jiným skutečnostem je i vůle orgánu. Jest proto i fakultativní referendum obligatorním v tom smyslu, že jest nutností, projeví-li určitý orgán vůli k tomu, aby bylo přikročeno k referendu. Jest tedy fakultativní referendum zvláštním případem referenda obligatorního, které nazveme obligatorním v širším smyslu, kdežto v užším smyslu jest onen širší pojem bez fakultativního. Poněvadž pak vůle orgánů, směřující k tomu, aby byly jiné orgány uvedeny v činnost, se projevuje ve formě, kterou návrh nebo zákon vznikl, dlužno považovati za fakultativní referendum to, kde zákon připíná referendum na jistou formu vzniku návrhu nebo zákona, pokud nechává alternativu jiné formy. Na př. předepsal-li by zákon, že musí dojíti k referendu u každého ústavního zákona, jest třeba považovati toto referendum za obligatorní v užším smyslu. Stanovil-li by ale, že jest referenda třeba jen, nebude-li ústavní zákon odhlasován $\frac{3}{4}$ většinou, jest referendum fakultativní, neboť nechává menšině možnost buď se konformovati většině, nebo zvoliti referendum.

zprávy, že osnova, zákona o reformě přímých daní byla již podána desetičlennému výboru koaličních stran a že tedy nastalo už o ní politické jednání. A působí jistě podivným dojmem, musí-li se ústředna obchodních komor v pravém slova smyslu doprošovat, aby tato důležitá osnova byla jí zaslána k vyjádření, po případě aby jí byla umožněna součinnost při projednávání těchto osnov v uvedeném výboru koaličních stran parlamentních. Ústředna obchodních komor získala si zajisté po dobu svého působení již tolik váhy a tolik významu, že by to vlastně mělo být samozřejmé, že takovou osnovu dostane napřed ona a teprve potom politikové, kteří by tak měli možnost řídit se podle hospodářských zkušeností. Zdá se však, že u nás převládlo přesvědčení, že politika stačí na všechno a hospodářské zkušenosti že jsou zbytečným zatěžováním. —ík

Prof. Jiří Hoetzel padesátníkem. Je-li už u nás zvykem vzpomínati padesátých narozenin významných mužů, mohou tato jubilea mít jedině ten význam, že si veřejnost uvědomí, co ještě od jubilanta očekává. Také od prof. Hoetzla očekává česká věda správního práva ještě mnoho, ač již to, co vykonal, stačilo by vyplniti lidský život.

Themata prvních jeho literárních prací čerpána jsou z jeho úřední praxe jako úředníka u zemského výboru království českého (právo honěbní). Později pokročiv k obecným problémům správního práva, vydal v r. 1907 svůj habilitační spis: *Nauka o správních aktech*. Od té doby jest jeho nejvlastnějším a nejoblíbenějším oborem správní proces. V roce 1911 vydává svůj znamenitý spis: *Strany v rakouském řízení správním*. Příspěvky k poznání správního procesu a v roce 1915 spis *Záruky a exekuční prostředky v rakouském právu správním*. Vedle těchto velikých monografií vydal Hoetzel velikou řadu pojednání a drobnějších prací, které uveřejnil v čelných našich časopisech právnických a ve svém Správním Obzoru. Časopis tento, jehož zakladatelem a duší až do jeho zániku v roce 1919 Hoetzel byl, jest zdařilým pokusem o specialisaci právnických časopisů u nás, jinde zcela běžnou.

Hoetzel jest jedním z nejlepších českých pěstitelů veřejného práva a největším našim znalcem práva správního vůbec. Jemu připadlo pěstovati vědu správního práva právě v době nesmírného rozvoje a rozšíření tohoto odvětví právního řádu. Hoetzel ovládl rozsáhlý svůj obor dokonale a všestranně. Nejen obecné právní normy, ale i rozsáhlou judikaturu. Právě toto zcela neobyčejné ovládnutí daného materiálu vědního utvrdilo asi též jeho methodologické credo. Jeho vědeckou methodou bylo by lze charakterisovati nejen jako dogmaticko-positivistickou, ale mnohdy přímo jako induktivní, usuzující z individuálních aktů a rozhodnutí na obecné právní zásady a zavrhuující jakoukoliv apriorní konstrukci. Boj o methodologii právní vědy není skončen ani u nás ani jinde. Zdá se však, že konečný výsledek sporu nezavrhne ani tu ani onu methodu, otázka bude jen v jejích umístění v systematické vědy. Již dnes ani odpůrcové methodického stanoviska Hoetzlova netají se svojí úctou k jeho pracím.

Prof. Hoetzel byl za svoji záslužnou vědeckou činnost odměněn tak, jak se národ nemůže odměniti snad již žádnému svému právníku, odměněn úkolem, který naň vložil v dějinné svojí době, svěřiv mu autorství ústavy svého obnoveného státu. Jen několik málo mužů zúčastnilo se na tomto velikém díle a z nich Hoetzel jako autor původního vládního návrhu má ovšem podíl největší. I toto dílo, jímž vřadil se Hoetzel mezi nejvýznamnější historické osoby naší revoluce, jest skvělé. Ani potom nemohl stát nikdy postrádati zkušeností a rozhledu profesora Hoetzela.

A přece ještě ne neprávem těší se právnická veřejnost, že v brzku